

Оригінальна назва EN GRAV FOR TO

Published by agreement with Salomonsson Agency
Це видання опубліковано за домовленістю з Salomonsson Agency

Усі права збережено. Жодна частина цієї книжки не може бути відтворена або передана в будь-якій формі або будь-якими засобами, електронними чи механічними, включно з фотокопією, записом чи будь-якою системою зберігання та пошуку інформації, без письмового дозволу власників авторських прав.

Гольт Анне

Г60 Могила надвох. Роман / пер. з норв. В. Криницький. — Харків: Вид-во «Ранок»: «Фабула», 2020. — 352 с.

ISBN 978-617-09-6699-5

У Норвезькій лижній збірній — допінговий скандал! Одну з найкращих лижниць Хеге Кін Морелл звинувачують у вживанні клостерболу. Під загрозою її участь у Зимовій Олімпіаді і взагалі спортивна кар'єра. Її батько хоче знайти тих, хто підставив доньку. І наймає для цього Сельму Фалк — колишню спортсменку, олімпійську чемпіонку і найкращу адвокатку країни.

Утім, уже незабаром стає зрозуміло, що скандал із Хеге — лише верхівка айсберга заштанкованих інтриг, корупції і тінювих схем, що процвітають у Федерації. І лише частина чийогось божевільного плану, що ставить під загрозу життя багатьох. Хтось готовий на все, аби покарати винних. Чи вдасться Сельмі вчасно розв'язати цю загадку і виграти?

УДК 82-312.4

Copyright © Anne Holt 2018
© В. Криницький, пер. з норв., 2020
© «Фабула», макет, 2020
© Видавництво «Ранок», 2020

ISBN 978-617-09-6699-5

ЧЕТВЕР, 7 ГРУДНЯ 2017 РОКУ

Сельма Фалк

Якби Осло було тілом, тут був би його анус.

Саме в цій квартирі.

У цій чортовій вітальні.

Кімната маленька й холодна. Сіро-коричневі шпалери в кутках відклеїлися. Дешевий ламінат на підлозі здивився і вкрився плямами, особливо під вікном. Сельма Фалк присіла і обережно торкнулася темної плями у формі півмісяця. Пліснява кірка розсипалася з брудним шелестінням.

Відколи вона почала переносити ящики, кожні чотири хвилини за вікном торохтів трамвай. Шибки на вікні затягнуті самоклейними плівками — може, щоб знадвору не було нічого видно, а може, їх приклеїли, щоб скло трималося купи — під плівками чітко проступали тріщини. Щоразу, коли повз проїжджав трамвай чи вантажівка, у кімнаті ставало темніше. Вечоріло. Щілини на рамах вікна хтось заліпив пакувальним скотчем, але вихлопні гази легко проникали в приміщення і від цього різкого запаху аж у носі крутило.

Ящики вона склала двома штабелями під стіною у спальні. На найвищому ящику засів Даріус — він пригнувся, наче приготувався до стрибка, і повільно поводив хвостом з боку в бік.

Сельма Фалк сіла на єдине, що в кімнаті було з меблів, — червоний диван шістдесятих років минулого століття. Він стоїть тут уже давно, пропах пересмаженою олією і сирними кульками. Принаймні вона сподівалася, що це таки були сирні кульки... Даріус зненацька вигнув спину й засичав, хоча так і залишився на верхівці вежі з ящиків під протилежною стіною кімнати.

Минуло три тижні й три дні. Відтоді Сельма раз по раз ловила себе на тому, що без жодної потреби дивиться на годинник, ніби одним лиш поглядом може його зупинити. Або навіть повернути навспак. Наступного понеділка мине рівно чотири тижні з дня, коли Ян Морелл з незвично серйозним виглядом зайшов до її кабінету й повідомив про крайній термін.

Залишилося всього чотири дні.

Зовсім скоро вона може втратити все, що коли-небудь мала. Окрім машини — від неї вона ніколи не відмовиться. І kota — Ессо буквально змусив узяти його з собою. Даріус спритно зіскочив зі своєї вежі й прослизнув до спальні. Щось там упало. Щось розбилося.

Сельма заплющила очі. За вікном пролетів автомобіль швидкої. Звук сирени розітнув тишу. Вона затулила вуха руками, але це не допомогло. Розплющила очі, опустила руки. Даріус стояв перед нею посеред вітальні. Очі його блищали, хвіст усе ще войовничо мотався з боку в бік. У роті кіт тримав мишу — життя її ще не повністю покинуло, і тонкий хвостик судомно смикався. Даріус позіхнув, бідолашна тваринка впала на підлогу й скорчилася в судомах.

Сельма Фалк не плакала від суботи 13 грудня 1986 року. Через шість днів міг виповнитися вже 31 рік, і Сельма дуже здивувалася, відчувши на щоці сльозу. Це мало б бути фізично неможливо. Подив змусив її підвестися, щоб знайти дзеркало.

Медаль з тих часів два тижні тому вона виставила на інтернет-аукціон. Поки що жодна жива душа не зацікавилася. Мабуть, олімпійська медаль, яку вона завоювала через два роки, могла бути кращим товаром. Але Сельма ще не наважувалася розлучитися з нею.

Маленьке дзеркальце, знайдене в сумочці, підтвердило: вона не плакала.

Тут жити неможливо.

Але вона мусить жити тут. У цьому щурячому кублі. Або мишачому, коли вже побачила мишу. Вона вперше глянула на стелю, помітила велику сіро-блакитну пляму, і її занудило.

І вирвало.

Блювотиння було якраз до пари килиму у вітальні.

За той час, що дав Ян Морелл, їй вдалося продати свого майна майже на тринадцять мільйонів крон. З цієї суми залишилося двадцять три тисячі вісімсот сімдесят шість крон і тридцять два ере. І жодного натяку на те, коли вона зможе хоч трохи заробити.

Добре, що ніхто не знає, де вона. Ні Ессо, якому більше, мабуть, не треба переживати. Ні діти — вони обоє чітко дали зрозуміти, що більше ніколи не хочуть її бачити, поки вона збирала свої речі в картонні коробки, перш ніж завантажити їх у позичений у Турка фургон і поїхати. Ніхто з друзів гадки не мав, де вона, хоча чутки про її хворобу, мабуть, таки розлетілися, якщо судити з п'ятдесяти двох повідомлень і пропущених дзвінків лише за останні дні. У Сельми Фалк не було раку. Принаймні наскільки вона знала. Від розгубленості, а радше через відчай їй просто довелося трохи переграти, бо недовірливі партнери все не могли зрозуміти, з якого дива їй заманулося так різко все продавати. Вона не вимовила цього слова на «р», але коли зважити на тугу в очах і тремтіння в голосі — це дивно, якщо всі навколо дійшли такого висновку. Від згадки про все це знов підступила нудота. Вона енергійно похитала головою, глибоко вдихнула і вирішила відкласти дзеркало й знайти щось, чим можна прибрати майже мертву мишу й зелену блювотну пляму на килимі.

Ніхто не має знати, де вона.

Сельма дійшла до середини вітальні, коли у двері подзвонили. Від несподіванки вона так смикнулася, що Даріус знову вигнув спину й засичав. Напівжива миша повзла до дверей, ніби вірила, що там її порятунок. Нерішуче пішла в той самий бік і Сельма, все ще вагаючись, чи варто відчиняти.

У двері різко нетерпляче постукали.

Ніхто не знав, що вона тут.

Дверний дзвінок знову задзвонив.

Камера

Час йому вже не належав.

Кімнатка без вікон. Світлодіодна лампочка на стелі сяє цілодобово. Кабелів не видно. Нічого, що він міг би відірвати або відламати. Монолітне бетонне ліжко вздовж стіни. Він не мав матраца — лише купка соломи, що вже збилася і смерділа.

Не мав він і ковдри. І навіть одягу. Не мерз — тут жарко. Але спати голим не на постелі й нічим не вкриваючись він ще не звик. Тільки час від часу трохи дрімав.

Але не спав.

Досі надто нажаханий.

Воду діставав з дірки в стіні. Невелика, можна заткнути пальцем — отже, півдюймовою труба. Тече безперестанку. Чашки він не мав, тож мусив сьорбати воду просто зі стіни, де нескінченна цівка залишила жовто-коричневий слід, вкритий брудним слизом. На підлозі під трубою — отвір водостоку, прикритий металевими ґратками. Туди він ходив у туалет — і по-малому, і по-великому, якщо вдавалося щось видушити. Відстань між пруттям у ґратках посередині була трохи більша. Іноді йому щастило і він влучав у той проміжок. Якщо ж ні — доводилося ногою скидати власні фекалії або й проштовхувати крізь ґратки.

Час від часу йому давали їжу через люк у металевих дверях. Здебільшого хліб. Іноді булочки. Бувало, що чимось политі. Нічого гарячого, нічого такого, що треба їсти з миски ложкою чи виделкою.

Дні минали за днями. Ночей взагалі більше не було.

Світло не просто дратувало — воно крало час. Він міг тут бути тиждень, два тижні, рік.

Не рік.

Але довго. Принаймні кілька днів він намагався лічити час, відколи вперше прокинувся і не зміг зрозуміти, де опинився. Він не знав, чому він тут. Не було жодної підказки. Він кричав до невидимої фігури, яка приносила їжу. Лаявся і бив кулаками, аж сірий метал дверей почервонів від його крові. Ззовні не долидало жодного звуку, а люк був надто малий, щоб розгледіти хоч щось, крім тіней по той бік.

Цей чоловік мав його знати. Це напевно чоловік. Коли він прокинувся в камері, у нього боліли сухожилля під колінами й верхня частина спини, ніби його хтось волочив. Тягли грубо, не панькаючись. П'яти теж боліли. Це мав бути чоловік, і цей чоловік його знав.

У камері не було нічого, чим він міг себе вбити.

Він хотів цього понад усе. Краще смерть, ніж ці муки. Він навіть щосили бився головою об стінку. Усе, чого домігся, — розбив лоба й дістав кілька синців. Спробував натовкти собі повен рот соломи, але закашлявся і все виплюнув. Рефлекс, мабуть. Він намочив солому, напихав її якомога тугіше в носа й рота і вже майже досягнув успіху, але... Щойно кімната стала рожевою, а в голові засяяло яскраве світло, знову напав кашель і вся солома вилетіла.

І так щоразу.

Той, хто тримав його в полоні, мав його знати.

Той, хто тримав його в полоні, знав, що він краще вибере смерть, ніж таке. А гірше за все, найгірше — що кожного разу, коли невідомий приносив їжу, чулося дивне механічне клацання з-за однієї стіни.

І вона підсувалася, і камера ставала ще менша.

Лижниця

У довгій низці значних і не дуже подій, з яких складається життя, цей день залишиться абсолютно непоміченим, думала Хеге Кін Морелл. З часом вона озиратиметься на ці дні й тижні, на цю мить і байдуже знизуватиме плечима.

Просто *a bump in the road*! Неприємна, але цілком здоланна перешкода на шляху до Олімпіади в Пхенчхані.

Їй було двадцять чотири роки, і вона вирішила, що все це не насправді. Надто це було абсурдно. Надто очевидно неправильно. Щось пішло не так, і треба було визначити, що саме. І все виправити. Це було просто питання часу, намагалася

¹ Вибіона на дорозі (англ.). — Тут і далі — прим. пер.

вона себе переконати, хоча минуло вже три дні з моменту отримання того неймовірного повідомлення.

Кожна хвилина в цьому пеклі — це ще на шістдесят секунд більше, ніж надто довго.

Люди перед нею стали сіро-блакитною галасливою масою. Вона заплющила очі й зосереджено уявила, як переможно фінішує. Ялинка; пірнання в солону воду. Мамине обличчя — з роками воно стає все більш розпливчатим, у пам'яті залишилася тільки невиразна усмішка. Мама мала блакитні очі й довгі біляві коси, такі разуче не схожі на чорні жорсткі пасма Хеге. Колись вони навіть сплели зі свого волосся зебру. Мама дозволяла іноді маленькій дочці засинати в себе на плечі, коли тій ставало страшно в нічній темряві.

Серед усього незначного в житті були й великі моменти. Перемоги. Медалі.

Але найголовнішого, звичайно, вона не пам'ятала. Хтось — можливо, біологічна мати — залишив її в неправильному місці. З того часу збереглася фотографія: майже двомісячна Хеге в кошику, зі струп'ям у ріденькому волоссячку. Загорнута в чисту пелюшку, з зеленим пластмасовим ведмедиком. Якби її покинули в іншому місці або в інший час, вона не потрапила б саме до Яна та Катінки Мореллів, і через кілька місяців її, бліду й хвору на екзему дівчинку, не відвезли б до Веттаколлена в Осло, на інший бік земної кулі. Біологічна мати, чи хто то був, залишивши її того ранку під напівживою вербою біля старої християнської місії, дала їй щасливий квиток у життя, і маленька Кін навчилася їздити на лижах.

Відмовившись від дитини, її мати зробила найкраще, що могла.

Чотири титули світових чемпіонатів і майже десять тисяч годин тренувань... Хеге знала, що в житті бувають як злети, так і падіння. І те і те вона навчилася сприймати спокійно, що неабияк бентежило норвезьку публіку.

Хеге Кін Морелл знала, що в її житті були видатні моменти. І незначні теж. Саме життя було ланцюгом сильніше чи слабше пов'язаних хороших і поганих, непомітних і справді історичних подій — усього, що відбувалося між народжен-

ням і смертю. Ланцюг довгий, а цю конкретну мить, цю абсурдну пресконференцію просто треба пережити. Хеге мала триматися, і зусиллям волі вона ще дужче випростала спину.

Це була якась помилка, і треба все з'ясувати.

Вона знову розплющила очі й зупинила погляд на невидимій точці десь високо над головами майже сорока журналістів і фотографів, що зібрались у залі. Біля неї рядочком сиділи четверо серйозних чоловіків — троє склали руки, зчепили пальці й похилили голови. Стіл вкритий темно-синьою скатертиною. Її светр такого ж кольору, але вперше за шість років на ньому немає назви компанії-спонсора. Навіть логотип виробника заліпили шматочком клейкої стрічки. Не було мисок з фруктами, пляшок зі смузі й водою, які зазвичай виставляли на стіл так, щоб вони потрапляли в об'єктиви фотокамер, — тільки один-єдиний графин бовванів на столі. Склянку поставили лише перед Хеге.

Порожню.

Вона зайшла, і гамір у залі раптово стих. Камери гуділи й клацали, дехто ще перешіптувався, але президентові Норвезької федерації лижних перегонів Боттольфу Одді навіть не довелося підвищувати голос, коли він узяв мікрофон і прокашлявся.

— Ласкаво просимо на нашу пресконференцію, — промовив він. — Перейдімо відразу до справи.

Один фотограф перечепився через чиюсь ногу й на весь зріст розтягнувся на підлозі. Президент Федерації навіть не подивився в його бік.

— Причина, з якої Норвезька федерація лижних перегонів скликала цю пресконференцію, полягає в тому, що Хеге... — Він затнувся.

— Склалася така ситуація... — почав він знову. — Осінній допінг-тест Хеге Кін Морелл дав позитивний результат.

У залі, здалося, навіть камери зацікавилися.

— Це якась помилка, — голосно сказала лижниця. — Я ніколи не вживала допінгу. Мабуть, щось наплутали зі зразками.

Фотокамери знову оскаженіло заклацали.

Батько

У під'їзді невиразно пахло брудом. Сморід землі й вихлопних газів, подумав Ян Морелл, чекаючи, доки двері відчиняться.

Йому здавалося, що він чує якісь звуки, але важко було зрозуміти, долинають вони з квартири чи з гамірної вулиці. Він мало не приклався вухом до дверей, але дві брудні, навіть на вигляд липкі діагональні смуги невизначеного кольору на дверях відбили в нього це бажання.

Дізнатися адресу було досить складно — такі речі зазвичай забирали в нього не більше пів години. Приватний детектив, або офіційно — консультант із питань безпеки, якого Ян Морелл тримав на зарплаті, півтори доби шукав у нетрях Енше якогось типа. У непоказному приміщенні хлопець удень ремонтував машини, а ввечері в підвалі організовував покерні турніри. Він був упертий, повідомив консультант із безпеки в короткій записці. Ян Морелл волів не знати, що детектив робив з ним. Він намагався не думати про це. Суть повідомлення зводилася до того, що Сельма Фалк орендувала це приміщення на три місяці, майже за безцінь. Строго кажучи, вона взагалі нічого не платила. Чоловік був одним з її колишніх клієнтів і, вочевидь, дуже вдячним.

Як і сам Ян Морелл. Навіть якщо зараз він був не дуже вдячний, то вже точно — колишній.

Ніхто не відчиняв.

Мореллові здалося, що він почув котяче нявкання. Він кілька разів грюкнув у брудні двері й знову подзвонив. Цього разу вже напевно почувлися кроки.

Хтось зсередини натиснув на дверну ручку. Дзенькнув ланцюжок на дверях. Між дверима й одвірком з'явилася вузька щілина, через яку показалися праве око й кутик рота Сельми.

Вона нічого не сказала. Просто стояла мовчки, ніби їй потрібен був час, щоб усвідомити: він її знайшов. Морелл опустив погляд і побачив kota з дивною мордою, ніби він втрапив у лобове зіткнення — великі круглі очі й плаский ніс.

— Пустити, — буркнув Морелл, натискаючи на двері ліктем. — Я маю пропозицію, від якої ти не зможеш відмовитися. Остання, найбільша ставка. Відчинив двері й зайшов.

Тюбик

Хеге вдома сама. У провулку біля будинку у Веттаколлені, за високою стіною сербських ялин — юрба журналістів і фотографів. Трохи раніше вона чула, як гуділи двигуни їхніх машин. Приїхала поліція. Мабуть, сусіди зателефонували. Четверо офіцерів з собакою відігнали фотографів, що зазирали між деревами й підійшли надто близько до будинку.

Скоро десята вечора.

Додому після пресконференції її привіз тато. Обоє не сказали ні слова. Машину поставили нагорі, біля сусідів, зазеденією стежкою спустилися до свого двору й зайшли через задні двері. Батько досі мовчав. Двічі перевірів двері й замки. Зупинився перед нею, взяв за руки.

— Я все владнаю.

Сказав чітко, з наголосом на кожному слові. І швидко вискочив через ті ж двері, якими вони зайшли.

От такий він. Той, хто все владнає. Хеге понад усе на світі хотіла, щоб хтось усе владнав. виправив це обурливе непорозуміння. Знайшов помилку. Знайшов п'ять помилок, десять чи скільки їх там було — помилки, через які Антидопінговий комітет вважає, що вона шахрайка. Ніби вона вживала анаболічний стероїд, назви якого навіть не могла зараз згадати, хоча три дні поспіль читала її в документах знову й знову, та й раніше знала.

Хеге дуже хотіла, щоб хтось усе владнав, але саме цього вечора вона воліла б, щоб тато нікуди не йшов. Щоб хоч хтось побув із нею. Хтось, крім Маггі, яка, мабуть, як завжди сиділа у своїй квартирі в цокольному поверсі й дивилася польське телебачення.

Хеге пройшла майже темними кімнатами. Перш ніж піти, тато позасував штори в усіх кімнатах, ретельно й методично.